ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ FRANCESCO CAPOTORTI της 27ης Μαρτίου 1980 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Με την υπό κρίση αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, ζητείται από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει όχι μόνο δύο διατάξεις του κανονισμού του Συμβουλίου 1408/71, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, αλλά και, από διάφορες απόψεις, το άρθρο 8 του κανονισμού του Συμβουλίου 574/72 της 21ης Μαρτίου 1972 περί του τρόπου εφαρμογής του προαναφερθέντος κανονισμού. Επίσης τέθηκε πρόβλημα κύρους ως προς αυτό το άρθρο, αμφισβητήθηκε δε και το αν αυτό είναι σύμφωνο προς το άρθρο 51 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως συνοψίζονται ως εξής.

Η Margaret Walsh, προσφεύγουσα της κύριας δίκης, όταν άρχισε να εργάζεται στη Μεγάλη Βρετανία ενεγράφη μέχρι τις 21 Ιουλίου 1967 στο σύστημα βρετανικών κοινωνικών ασφαλίσεων. Κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ Αυγούστου 1973 και Ιανουαρίου 1974, εργάστηκε στην Ιρλανδία και κατέβαλε στον αρμόδιο ιρλανδικό φορέα τις κοινωνικές ασφαλιστικές εισφορές που προβλέπει ο νόμος. Στη συνέχεια επέστρεψε στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου άσκησε δραστηριότητα μισθωτού εργαζόμενου από τον Ιανουάριο μέχρι τον Οκτώβριο 1974, οπότε επέστρεψε στην Ιρλαδία. Στην Ιρλανδία έτεκε τέκνο στις 31 Ιουλίου 1975, στις 21 Αυγούστου 1975 επέστρεψε, όμως, στην Αγγλία, και, στις 3 Οκτωβρίου 1975, ζήτησε από τον αρμόδιο βρετανικό φορέα (Insurance Officer) να της καταβάλει το επίδομα μητρότητας βάσει των εισφορών που είχε καταβάλλει.

Ο αρμόδιος βρετανικός φορέας απέρριψε αυτή την αίτηση, με την αιτιολογία ότι υποβλήθηκε με μη δικαιολογημένη καθυστέρηση. Η ενδιαφερομένη προσέφυγε κατ' αυτής της αρνήσεως ενώπιον του τοπικού δικαιοδοτικού οργάνου του Λίβερπουλ, το οποίο, με απόφαση της 3ης Μαρτίου 1976, επικύρωσε ωστόσο την αρνητική απόφαση του Insurance Officer. Η Walsh προσέφυγε περαιτέρω (στις 26 Μαΐου 1976) ενώπιον του National Insurance Commissioner. Αυτό το δικαιοδοτικό όργανο, με Διάταξη της 11ης Σεπτεμβρίου 1979, ανέστειλε τη διαδικασία και ζήτησε από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί σειράς προδικαστικών ερωτημάτων. Τα ερωτήματα αυτά έχουν ως αντικείμενο, πρώτον, την έννοια του όρου «εργαζόμενος» που απαντάται στους κανονισμούς του Συμβουλίου 1408/71 και 574/72, περαιτέρω το άρθρο 8 του κανονισμού 574/72, από την άποψη των λεπτομερειών εφαρμογής του και, τέλος, το άρθρο 86 του κανονισμού 1408/71, το σχετικό με τη δια-

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

βίβαση των αιτήσεων χορηγήσεως ασφαλιστικών παροχών, από τις αρχές κράτους μέλους, στις αρχές άλλου κράτους μέλους.

2. Με το πρώτο ερώτημα, ο βρετανός δικαστής ερωτά το Δικαστήριο αν «το πρόσωπο που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις καταβολής εισφορών που θέτει ένα κράτος μέλος (στην προκειμένη περίπτωση το Ηνωμένο Βασίλειο) για την κτήση του δικαιώματος επί παροχών μητρότητας (στη συγκεκριμένη περίπτωση μειωμένων) που καλύπτουν όλη την περίοδο για την οποία ζητείται το ευεργέτημα των παροχών μητρότητας σ' αυτό το κράτος μέλος είναι «εργαζόμενος» κατά την έννοια α) του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 και β) του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72, παρά το γεγονός ότι «δεν κατέβαλλε εισφορές κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου και δεν υποχρεούται να το πράξει».

Πρέπει να διευκρινιστεί σχετικώς ότι η Walsh ζήτησε τις παροχές μητρότητας στη Μεγάλη Βρετανία για τοκετό που έλαβε χώρα στην Ιρλανδία, βασιζόμενη στο γεγονός ότι είχε εργαστεί προηγουμένως στη Μεγάλη Βρετανία και ότι είχε συγκεντρώσει αριθμό εβδομαδιαίων εισφορών επαρκή για της χορηγηθεί το δικαίωμα επί των παροχών μητρότητας, έστω και μειωμένων (όπως προκύπτει, μεταξύ άλλων, από την απόφαση του Υφυπουργού Κοινωνικών Υποθέσεων, της 24ης Αυγούστου 1978, που προσαρτάται στη Διάταξη περί παραπομπής). Παραμένει, ωστόσο, το πρόβλημα αν ένα πρόσωπο που τελεί σ' αυτή την κατάσταση έχει την ιδιότητα του εργαζόμενου, κατά την έννοια των κοινοτικών κανονισμών που προαναφέρθηκαν, σε σχέση με περίοδο κατά την οποία δεν κατέβαλλε εισφορές στις κοινωνικές ασφαλίσεις και δεν είχε την υποχρέωση να το πράξει.

Ως «εργαζόμενος» κατά το άρθρο 1, στοιχείο α), περίπτωση ii), του κανονισμού 1408/71 νοείται κάθε πρόσωπο «το οποίο είναι ασφαλισμένο υποχρεωτικά κατά ενός ή περισσοτέρων κινδύνων που αντιστοιχούν στους κλάδους, στους οποίους εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός, στο πλαίσιο συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως που καλύπτει όλους τους κατοίκους και το σύνολο του ενεργού πληθυσμού, όταν οι τρόποι διαχειρίσεως ή χρηματοδοτήσεως του συστήματος αυτού επιτρέπουν το χαρακτηρισμό του ως μισθωτού...». Η αυτή έννοια πρέπει να αποδοθεί σ' αυτό τον όρο και καθόσον αφορά τον κανονισμό 574/72, του οποίου το άρθρο 1, στοιχείο γ) διευκρινίζει ότι «οι ορισμοί του άρθρου 1 του κανονισμού (1408/71) έχουν την έννοια η οποία τους έχει αποδοθεί στο εν λόγω άρθρο». Ο εκπρόσωπος της Επιτροπής, καθώς και ο εκπρόσωπος του αρμόδιου βρετανικού φορέα, τόνισαν ορθώς ότι ο τύπος που μόλις ανέφερα δεν απαιτεί το πρόσωπο να είναι ασφαλισμένο υποχρεωτικώς κατά την εποχή επελεύσεως του καλυπτόμενου από την ασφάλιση συμβάντος. Πρέπει να συναχθεί από αυτό ότι έχει την ιδιότητα του εργαζομένου και αυτός ο οποίος κατέβαλλε υποχρεωτικές εισφορές πριν από την ημερομηνία επελεύσεως του γεγονότος, όπως συνέβη στην προκειμένη περίπτωση.

Προς στήριξη αυτής της ερμηνείας, επιτρέπεται να γίνει επίκληση του άρθρου 2 του κανονισμού 1408/71 που αφορά το «προσωπικό πεδίο εφαρμογής» του εν λόγω κανονισμού. Αυτό το άρθρο, στην παράγραφο 1, ορίζει ότι ο κανονισμός «ισχύει για εργαζομένους που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων από τα κράτη μέλη...»· η χρησιμοποίηση του παρωχημένου χρόνου («υπήχθησαν») αφήνει να εννοηθεί ότι μπορούν επίσης να θεωρηθούν ως εργαζόμενοι αυτοί που δεν καταβάλλουν υποχρεωτικές ασφαλίσεις κατά τη στιγμή επελεύσεως του καλυπτόμενου ασφαλιστικού κινδύνου, υπό τον όρο εννοείται να έχουν καταβάλει εισφορές στο παρελθόν. Προσθέτω ότι, αν γινόταν δεκτή περισσότερη περιοριστική ερμηνεία του όρου «εργαζόμενος», εξαρτώντας αυτό το χαρα-

κτηρισμό από την προϋπόθεση οι υποχρεωτικές εισφορές να εξακολουθούν να καταβάλλονται, ο κανονισμός 1408/71 δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί ούτε στους συνταξιούχους ούτε στους ανέργους, προδήλως απαράδεκτη συνέπεια, δεδομένου ότι και οι δύο κατηγορίες λαμβάνονται ρητώς υπόψη από τον κανονισμό (άρθρα 25 επ.).

Η διατύπωση του ερωτήματος δεν τροποποιείται, αν ληφθεί επίσης υπόψη το παράρτημα V του κανονισμού 1408/71 (ειδικές περιπτώσεις εφαρμογής των νομοθεσιών ορισμένων κρατών μελών), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την Πράξη Προσχωρήσεως και ειδικότερα με το τμήμα I (Ηνωμένο Βασίλειο), σημείο 1. Σ' αυτό προβλέπεται ότι «ως εργαζόμενος νοείται, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος α), υποπαράγραφος ii), του κανονισμού, κάθε πρόσωπο που οφείλει να καταβάλλει εισφορές υπό την ιδιότητα του εργαζόμενου μισθωτού». Στην απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 1976 επί της υποθέσεως 17/76, Brack (Raccolta 1976, σ. 1429), το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να τονίσει ότι αυτή η διάταξη «αποσκοπεί... στο να διασφαλίσει στο άρθρο 1, περίπτωση α), υποπερίπτωση ii), ευρεία εφαρμογή, διευκρινίζοντας ότι, κατά την έννοια της πρώτης περιπτώσεως αυτής της υποπαραγράφου, οι τρόποι διαχειρίσεως ή χρηματοδοτήσεως του βρετανικού συστήματος επιτρέπουν να χαρακτηριστεί ως μισθωτός εργαζόμενος κάθε πρόσωπο που υποχρεούται να καταβάλλει εισφορές υπ' αυτή την ιδιότητα» (11η σκέψη). Νομίζω ότι αυτό το νομολογιακό προηγούμενο δεν είναι καθόλου αντίθετο προς την ερμηνεία που υποστήριξα προηγουμένως· το Δικαστήριο, πράγματι, όχι μόνο δεν απέδωσε στον προαναφερθέντα κανόνα του παραρτήματος V περιοριστική έννοια ή την αξία εξαιρέσεως σε σχέση με το άρθρο 1, παράγραφος α), υποπαράγραφος ii), του κανονισμού, αλλά έκρινε ότι αντιπροσωπεύει απλώς διευκρίνιση σχετική με το περιεχόμενο αυτού του τελευταίου σημείου.

Το γεγονός ότι ο όρος εργαζόμενος, όπως ορίζεται από τον κανονισμό 1408/71, δεν απαιτεί η καταβολή των υποχρεωτικών εισφορών να συνεχίζεται κατά το χρονικό σημείο επελεύσεως του καλυπτόμενου από την ασφάλιση κινδύνου, εμμέσως επιβεβαιώνεται με την απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Οκτωβρίου 1978, επί της υποθέσεως 10/78, Belbouab (Raccolta 1978, σ. 1915). Σ' αυτή την απόφαση αναφέρεται ότι η ιδιότητα του υπηκόου κράτους μέλους πρέπει να υφίσταται κατά τη διάρκεια των περιόδων κατά τις οποίες ο ενδιαφερόμενος άσκησε την ιδία του επαγγελματική δραστηριότητα και κατέβαλε τις σχετικές με αυτήν εισφορές, αποκτώντας τα δικαιώματα που αντιστοιχούν σ' αυτές, και όχι κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο ζητείται το ευεργέτημα της παροχής.

Νομίζω ότι αυτή η δήλωση είναι σύμφωνη προς την ίδια λογική στην οποία στηρίζεται και η ερμηνεία που έκανα δεκτή ως προς τον όρο του εργαζομένου· και στις δύο περιπτώσεις, πράγματι, πρόκειται περί εκτιμήσεως της υπάρξεως των προϋποθέσεων, από τις οποίες εξαρτάται το δικαίωμα επί της παροχής και, προς το σκοπό αυτό, πρέπει να γίνεται αναφορά στην περίοδο ασκήσεως της επαγγελματικής δραστηριότητας και όχι στο χρονικό σημείο κατά το οποίο ο ενδιαφερόμενος προβάλλει το δικαίωμά του.

3. Τα ερωτήματα δύο έως πέντε αφορούν όλα το άρθρο 8 του κανονισμού 574/72, που φέρει τον τίτλο «εφαρμοστέοι κανόνες σε περίπτωση σωρεύσεως δικαιωμάτων παροχών μητρότητος κατά τις νομοθεσίες περισσοτέρων κρατών μελών». Κατά το εν λόγω άρθρο, «αν εργαζόμενος... δικαιούται παροχών μητρότητος κατά τις νομοθεσίες δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών, οι παροχές αυτές πραγματοποιούνται αποκλειστικά κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους,

στο έδαφος του οποίου έλαβε χώρα ο τοκετός...». Με το δεύτερο ερώτημα, το National Insurance Commissioner ερωτά το Δικαστήριο αν «ο εργαζόμενος, ο οποίος συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις καταβολής εισφορών για τις παροχές μητρότητας (πλήρεις ή μειωμένες) βάσει της νομοθεσίας δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών (στη συγκεκριμένη περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας), πρέπει να θεωρείται, όσον αφορά το άρθρο 8 του κανονισμού 574/72, ότι «δικαιούται παροχών μητρότητος» βάσει αυτών των νομοθεσιών (α) είτε αυτός ο εργαζόμενος έχει ή δεν έχει απωλέσει το ευεργέτημα αυτών των παροχών βάσει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων από αυτά τα κράτη μέλη, λόγω της εκπρόθεσμης υποβολής της αιτήσεώς του, ή για άλλους λόγους, ή (β) μόνον αν η αίτηση αυτού του εργαζομένου μπορεί να ευωδοθεί υπό τη νομοθεσία όλων αυτών των κρατών μελών».

Το σκέλος της διαζεύξεως που είναι ορθό είναι, κατά τη γνώμη μου, αυτό που αναφέρεται υπό το σημείο (β). Αντλεί τη δικαιολογία του από τη ratio της κοινοτικής αρχής περί μη σωρεύσεως, η οποία βρίσκει μια από τις εκφράσεις της στο άρθρο 8 που προαναφέρθηκε. Είναι γνωστό ότι, δυνάμει αυτής της αρχής, το ίδιο πρόσωπο δεν πρέπει να λαμβάνει δύο ή περισσότερες ασφαλιστικές παροχές από διάφορα κράτη μέλη, για το ίδιο συμβάν και κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου. Για να μπορέσει η αρχή αυτή να εφαρμοστεί, πρέπει βέβαια να υφίσταται σώρευση παροχών προς κατάργηση, δηλαδή να υφίσταται περίπτωση εργαζόμενου ο οποίος είναι πράγματι σε θέση να προβάλει διττό δικαίωμα. Όταν, αντιθέτως, ο εργαζόμενος ήταν αορίστως σε θέση να επιτύχει συγχρόνως δύο παροχές, δυνάμει δύο διαφορετικών εννόμων τάξεων, στη συνέχεια, όμως, συγκεκριμένα, απώλεσε το ένα από τα δύο δικαιώματα (για παράδειγμα, διότι δεν υπέβαλε εμπροθέσμως την αίτησή του στον αρμόδιο φορέα, επί ποινή απωλείας του δικαιώματος, όπως όριζε η έννομη τάξη που του παρείχε το εν λόγω δικαίωμα), ο εργαζόμενος δεν θα δικαιούται πλέον παρά την παροχή την προβλεπόμενη από την άλλη έννομη τάξη. Σ' αυτή την περίπτωση, ο κανόνας περί μη σωρεύσεως δεν εφαρμόζεται: το αποτέλεσμα καθορίζεται εκτός του προαναφερθέντος κανόνος του άρθρου 8. Κατά συνέπεια, κατά συλλογισμό a contrario, το άρθρο 8 έχει εφαρμογή μόνον όταν ενδεχομένη αίτηση του εργαζόμενου που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις καταβολής εισφοράς, για να τύχει του ευεργετήματος παροχών μητρότητας, κατά την έννοια εννόμων τάξεων δύο κρατών μελών, θα είχε πράγματι θετικό αποτέλεσμα δυνάμει της μιας ή της άλλης νομοθεσίας.

Αυτή η ερμηνεία του άρθρου 8 μου φαίνεται πλήρως δικαιολογημένη επί του λογικού πεδίου. Πράγματι, αν γίνει δεκτή η άποψη, κατά την οποία το άρθρο 8 πρέπει να εφαρμοστεί και όταν δεν υφίσταται πραγματικό διττό δικαίωμα, ο ασφαλισμένος ο οποίος, για διαδικαστικό λόγο, θα έχανε το δικαίωμά του επί των παροχών μητρότητας στο κράτος όπου λαμβάνει χώρα ο τοκετός, δεν θα μπορούσε να τη ζητήσει στη συνέχεια στο πλαίσιο της νομοθεσίας του άλλου κράτους μέλους, το οποίο ωστόσο του παραχωρούσε ανάλογο δικαίωμα. Είναι προφανές ότι, η πρόβλεψη μιας τέτοιας συνέπειας, που προκαλεί σοβαρή ζημία στα συμφέροντα του εργαζομένου, θα ισοδυναμούσε με αποδοχή της δυνατότητας κοινοτικοί κανόνες περί κοινωνικής ασφαλίσεως να συνεπάγονται επιδείνωση της καταστάσεως στην οποία ο εργαζόμενος θα βρισκόταν βάσει της νομοθεσίας ενός μόνο κράτους· αυτό αρκεί για να αποδειχθεί ότι η αναπτυχθείσα ανωτέρω άποψη είναι πεπλανημένη και πρέπει να απορριφθεί.

Άλλο επιχείρημα, προς ενίσχυση της απόψεως που υποστήριξα, μπορεί να αντληθεί από τη στάση που υιοθέτησε το Δικαστήριο ως προς την ερμηνεία του άρθρου 76 του

κανονισμού 1408/71, ήτοι του κανόνα μη σωρεύσεως σε θέματα οικογενειακών παροχών. Το εν λόγω άρθρο ορίζει ότι «το δικαίωμα οικογενειακών παροχών... αναστέλλεται αν, λόγω της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας, οφείλονται επίσης οικογενειακές παροχές δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου κατοικούν τα μέλη της οικογενείας». Το πρόβλημα αν ο κανόνας μη σωρεύσεως ισχύει μόνο ενώπιον υπάρξεως δύο πραγματικών δικαιωμάτων τέθηκε επίσης σχετικά μ' αυτό το άρθρο και το Δικαστήριο, με την απόφαση της 20ής Απριλίου 1978 επί της υποθέσεως 134/77, Ragazzoni (Raccolta 1978, σ. 963), τόνισε ότι ο κανόνας μπορεί να εφαρμοστεί μόνο στο μέτρο που οι παροχές οφείλονται πράγματι στα δύο κράτη. Κατά την ίδια έννοια, μπορώ επίσης να αναφέρω την απόφαση της 6ης Μαρτίου 1979 επί της υποθέσεως 100/78, Rossi (Raccolta 1979, σ. 831).

Αυτή η άποψη διαψεύδεται, εκ πρώτης όψεως, από την πολύ γνωστή διάκριση που γίνεται μεταξύ κοινοτικού δικαίου και δικαίου των κρατών μελών. Εν τούτοις, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι κοινοτικοί κανονισμοί παράγουν τα υποχρεωτικά, γενικά και άμεσα αποτελέσματά τους, στο ίδιο επίπεδο στο οποίο ισχύουν οι νομοθεσίες των κρατών μελών και ότι τα δικαιώματα, που αυτές οι νομοθεσίες παρέχουν στους ιδιώτες, σωρεύονται με τα δικαιώματα που απορρέουν, υπέρ των ιδίων υποκειμένων δικαίου, από την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση. Κατά συνέπεια, το ευεργέτημα των ασφαλιστικών παροχών συχνά είναι το αποτέλεσμα αυτού που ορίζουν τόσο οι εθνικοί νόμοι όσο και οι κοινοτικές διατάξεις, εφαρμοζόμενες συγχρόνως.

4. Το τρίτο ερώτημα αφορά την έννοια που πρέπει να αποδοθεί στην έκφραση «νομοθεσίες δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών» που απαντάται στο άρθρο 8 του κανονισμού 574/72.

Ο δικαστής της ουσίας επιθυμεί να πληροφορηθεί αν αυτή η έκφραση «πρέπει να θεωρηθεί ως (α) περιλαμβάνουσα ή (β) αποκλείουσα τους κανονισμούς της ΕΟΚ».

Κατ' εμέ, ο εκπρόσωπος της Επιτροπής και ο δικηγόρος του Insurance Officer ορθώς υποστήριξαν ότι, στο πλαίσιο του κοινοτικού κανονισμού περί κοινωνικής ασφαλίσεως, η έκφραση «νομοθεσίες των κρατών μελών» περιλαμβάνει και τους κοινοτικούς κανονισμούς.

Από την άλλη πλευρά, σε περίπτωση απορρίψεως της ανωτέρω ερμηνείας εν ονόματι της τυπικής διακρίσεως μεταξύ των δύο εννόμων τάξεων, θα εδημιουργείτο όχι ορθολογική κατάσταση σε θέματα σωρεύσεως παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως. Πράγματι, δεν βλέπω το λόγο, για τον οποίο η σώρευση θα έπρεπε να θεωρηθεί ως επιτρεπτή όταν καθορίζεται από τους κοινοτικούς κανόνες, ως αποκλειστέα, όμως, αντιθέτως, όταν στηρίζεται απλώς σε εθνικές διατάξεις. Μου φαίνεται ότι οι κοινοτικές αρχές στο θέμα της κοινωνικής ασφαλίσεως βαίνουν προς την αντίθετη κατεύθυνση· πράγματι, ιδίως όταν το δικαίωμα επί των παροχών έναντι διαφόρων κρατών υφίσταται δυνάμει της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως και, ειδικότερα, του μηχανισμού συνυπολογισμού των εισφορών, παρίσταται ανάγκη διορθώσεως αυτού του εξαιρετικά ευνοϊκού για τους εργαζομένους αποτελέσματος, αποφεύγοντας όπως αυτοί μπορούν να επιτυγχάνουν δύο φορές την ίδια παροχή και να αντλούν, έτσι, από τους κοινοτικούς κανόνες υπερβολικό ευεργέτημα.

Αυτή η λύση είναι σύμφωνη με τη νομολογία του Δικαστηρίου. Η απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 1973 επί της υποθέσεως 51/73, Bestuur der Sociale Verzekeringsbank (Raccolta 1973, σ. 1213) διευκρίνισε, πράγματι, ήδη, όσον αφορά τους κανονισμούς του Συμβουλίου 3 και 1408/71, ότι η έκφραση «νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών» που απαντάται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, αυτών των δύο κανονισμών αφορά «τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις, λαμβανομένης υπόψη της εφαρμογής των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου...».

5. Με το τέταρτο ερώτημα, το βρετανικό δικαιοδοτικό όργανο ερωτά το Δικαστήριο αν «στην περίπτωση εργαζομένου, ο οποίος δικαιούται τα ευεργετήματα των παροχών μητρότητας βάσει των νομοθεσιών δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών, κατά την έννοια του άρθρου 8 του κανονισμού ΕΟΚ 574/72, το οποίο ορίζει ότι οι παροχές αυτές χορηγούνται αποκλειστικά κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έλαβε χώρα ο τοκετός (στην προκειμένη περίπτωση της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας), έχει ως αποτέλεσμα να αποκλείει το δικαίωμα της προσφεύγουσας επί του ευεργετήματος των παροχών μητρότητας στα κράτη μέλη όπου δεν έλαβε χώρα ο τοκετός (στην προκειμένη περίπτωση στο Ηνωμένο Βασίλειο) (α) αποκλειστικά ως προς την περίοδο κατά την οποία η προσφεύγουσα μπορεί να δικαιούται του ευεργετήματος παροχών μητρότητας, βάσει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο έλαβε χώρα ο τοκετός, ή (β) ως προς όλες τις παροχές μητρότητας τις σχετικές μ' αυτόν τον τοκετό σ' αυτά από τα κράτη μέλη όπου δεν έλαβε χώρα ο τοκετός».

Για να γίνει αντιληπτό το συγκεκριμένο περιεχόμενο αυτού του ερωτήματος, είναι σκόπιμο να διευκρινιστούν ορισμένα στοιχεία της κύριας διαφοράς. Οι νομοθεσίες, για τις οποίες πρόκειται στην υπό κρίση υπόθεση, είναι η ιρλανδική νομοθεσία και η βρετανική νομοθεσία, αυτές δε και οι δύο παρέχουν στους εργαζόμενους, με την ευκαιρία του τοκετού, εβδομαδιαίο επίδομα μητρότητας, το παραχωρούν, όμως, για διαφορετικές χρονικές περιόδους: ο βρετανικός νόμος για περίοδο ένδεκα εβδομάδων προ του τοκετού και επτά εβδομάδων μετά τον τοκετό κατ' ανώτατο όριο (βλέπε το «Social Security Act» του 1975, άρθρο 22, 2), ο δε ιρλανδικός νόμος για έξι εβδομάδες πριν από τον τοκετό και έξι μετά από αυτόν (βλέπε το «Social Welfare Act» του 1952). Τόσο στο ένα όσο και στο άλλο σύστημα, η χορήγηση του επιδόματος είναι συνάρτηση της καταβολής ασφαλιστικών εισφορών μέχρις ορισμένου κατωτάτου ποσού· επί πλέον, η ενδιαφερομένη πρέπει να υποβάλει αίτηση στην αρμόδια αρχή. Στην προκειμένη περίπτωση, η αίτηση υποβλήθηκε στη βρετανική αρχή στις 3 Οκτωβρίου 1975, ενώ ο τοκετός έλαβε χώρα στις 31 Αυγούστου 1975. Δεν προκύπτει από τη δικογραφία ότι υποβλήθηκε αίτηση στις ιρλανδικές αρχές.

Το γενικού χαρακτήρα πρόβλημα που εγείρει αυτή η κατάσταση έχει σχέση με τα όρια, εντός των οποίων ο κανόνας μη σωρεύσεως του άρθρου 8 πρέπει να εφαρμόζεται. Είδαμε ότι, κατά το εν λόγω άρθρο, η ενδιαφερομένη δικαιούται «αποκλειστικά» τις παροχές που προβλέπει η νομοθεσία του κράτους μέλους όπου έλαβε χώρα ο τοκετός. Ασφαλώς, κάθε φορά που δυο νομοθεσίες κοινωνικής ασφαλίσεως παρέχουν, σχετικά με τον τοκετό, δικαίωμα επί παροχών διαφορετικού περιεχομένου, και εάν υποτεθεί ότι η εργαζομένη είναι σε θέση να προβάλει τα δικαιώματά της βάσει των δύο αυτών νομοθεσιών, ο μηχανισμός του άρθρου 8 οδηγεί στην αύξηση ή τη μείωση των πλεονεκτημάτων που αυτή θα μπορούσε να αποκτήσει· ειδικότερα, το επίδομα που χορηγεί η νομοθεσία του τόπου του τοκετού, συγκρινόμενο με το προβλεπόμενο από άλλη νομοθεσία, μπορεί να φανεί μεγαλύτερο ή μικρότερο ή να καταβάλλεται για μεγαλύτερη ή μικρότερη περίοδο.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, είδαμε πώς η κύρια διαφορά μεταξύ βρετανικής και ιρλανδικής νομοθεσίας αφορά ακριβώς τη διάρκεια του ευεργετήματος του επιδόματος: 18 εβδομάδες για το βρετανικό νόμο και μόνο 12 για τον ιρλανδικό νόμο. Όμως, η γραμματική ερμηνεία του άρθρου 8 επιβάλλει να θεωρηθεί ότι οι παροχές μητρότητας διέπονται πάντοτε από μόνη τη νομοθεσία της χώρας όπου έλαβε χώρα ο τοκετός, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός αν αυτή η νομοθεσία ενδεχομένως είναι λιγότερο ευνοϊκή για τον εργαζόμενο από μια άλλη, η οποία επίσης έχει εφαρμογή επ' αυτού. Επομένως, η Walsh αυτομάτως θα βρισκόταν σε δυσμενέστερη θέση, λόγω του γεγονότος ότι ο τοκετός έλαβε χώρα στην Ιρλανδία.

Κατά τη γνώμη μου, η λογική του κοινοτικού κανόνα στο θέμα της κοινωνικής ασφαλίσεως δεν οδηγεί στο να κρίνονται επιτρεπτά ενδεχόμενα βλαπτικά για τον εργαζόμενο αποτελέσματα, παρά μόνον αν αυτά αντισταθμίζονται με πλεονεκτήματα και δεν διακυβεύουν τους σκοπούς της Συνθήκης. Εφαρμόζοντας αυτό το κριτήριο, πιστεύω ότι είναι δυνατό να βεβαιώσω ότι, όταν το δικαίωμα επί ορισμένων παροχών απορρέει από κοινοτικούς κανόνες (υπό την έννοια ότι δεν υφίσταται βάσει της μόνης έννομης τάξης κράτους μέλους), η έννομη κοινοτική τάξη μπορεί να καταστήσει εφαρμοστέα, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, μια εθνική νομοθεσία αποκλείοντας άλλη, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι αυτό συνεπάγεται σε ορισμένες περιπτώσεις μειονέκτημα για τους εργαζόμενους, όσον αφορά το ύψος ή τη διάρκεια των παροχών. Προκειμένου περί περιπτώσεων, στις οποίες ο εργαζόμενος δεν θα είχε το δικαίωμα να λάβει οποιοδήποτε επίδομα αν δεν υπήρχε η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση, φαίνεται λογικό και σύμφωνο με τα κριτήρια του άρθρου 51 της Συνθήκης η ίδια η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση να είναι αυτή που περιορίζει ενδεχομένως τα δικαιώματα του εργαζόμενου, μέσω αυστηρών κανόνων περί μη σωρεύσεως. Κανένα μειονέκτημα δεν θα έπρεπε, αντιθέτως, να γίνεται δεκτό, όταν το δικαίωμα του εργαζόμενου επί ευνοϊκότερων παροχών, προβλεπόμενων από τη νομοθεσία κράτους μέλους, διαφορετικού από το κράτος όπου λαμβάνει χώρα το καλυπτόμενο από την ασφάλιση συμβάν, είναι κεκτημένο δυνάμει αυτής της νομοθεσίας, χωρίς παρέμβαση των κοινοτικών κανόνων.

Αυτή η λύση μου φαίνεται σύμφωνη προς τη νομολογία του Δικαστηρίου που δέχτηκε επανειλημμένα το αμετάβλητο των κεκτημένων από τους ιδιώτες δικαιωμάτων, στο θέμα της κοινωνικής ασφαλίσεως, βάσει εθνικής νομοθεσίας, δεχομένη, αντιθέτως, τη δυνατότητα να ρυθμίζονται καταλλήλως τα δικαιώματα που στηρίζονται σε εθνική νομοθεσία, συμπληρούμενη με τους κοινοτικούς κανόνες περί συνυπολογισμού των εισφορών. Υπενθυμίζω, ως ιδιαίτερα χαρακτηριστικές επ' αυτού του θέματος, τις αποφάσεις της 21ης Οκτωβρίου 1975 επί της υποθέσεως 24/75, Petroni (Raccolta 1975, σ. 1149), της 3ης Φεβρουαρίου 1977 επί της υποθέσεως 62/76, Strehl, (Raccolta 1977, σ. 211), της 13ης Οκτωβρίου 1977 επί της υποθέσεως 112/76, Manzoni (Raccolta 1977, σ. 1647), της 13ης Οκτωβρίου 1977 επί της υποθέσεως 22/77, Mura (Raccolta 1977, σ. 1699), της 13ης Οκτωβρίου 1977 επί της υποθέσεως 37/77, Greco (Raccolta 1977, σ. 1711). Πρέπει εξάλλου να υπομνηστεί ότι, στις αποφάσεις Petroni, Strehl και Manzoni, το Δικαστήριο επέμεινε στην επανάληψη ότι «ο σκοπός των άρθρων 48 έως 59 δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί αν, κατόπιν της ασκήσεως του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας, οι εργαζόμενοι θα έπρεπε να χάσουν τα πλεονεκτήματα κοινωνικής ασφαλίσεως που τους διασφαλίζει, εν πάση περιπτώσει, η μόνη νομοθεσία κράτους μέλους». Αντιστρόφως, «το Συμβούλιο κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που του παρέχει το άρθρο 51... έχει την εξουσία να

ρυθμίζει, τηρώντας τις διατάξεις της Συνθήκης, τον τρόπο ασκήσεως των δικαιωμάτων επί κοινωνικών παροχών που οι ενδιαφερόμενοι αντλούν από τη Συνθήκη» (20ή σκέψη της αποφάσεως Petroni).

Στην προκειμένη περίπτωση, η Διάταξη περί παραπομπής δεν επισημαίνει σαφώς αν τα δικαιώματα που επικαλείται η Walsh έναντι του Insurance Officer υφίστανται επίσης βάσει της μόνης βρετανικής νομοθεσίας και δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να βεβαιωθεί περί αυτού. Όσον αφορά, αντιθέτως, τα δικαιώματα που ανήκουν στην ενδιαφερομένη βάσει της ιρλανδικής νομοθεσίας, φαίνεται ότι οι εισφορές που κατέβαλε στην Ιρλανδία δεν αρκούσαν για να αποκτήσει, δυνάμει της μόνης ιρλανδικής νομοθεσίας, το δικαίωμα επί των παροχών μητρότητας· κατά συνέπεια, η Walsh θα μπορούσε να αξιώσει τις παροχές μητρότητας από τις ιρλανδικές αρχές, δυνάμει μόνο του συνυπολογισμού των εισφορών που θεσπίζει το άρθρο 18 του κανονισμού 1408/71.

Κατόπιν αυτού, μου φαίνεται ότι θα ήταν χρήσιμο για τον παραπέμποντα δικαστή, το Δικαστήριο να εξετάσει τόσο την περίπτωση κατά την οποία τα δικαιώματα, που ανήκουν στους εργαζομένους βάσει του νόμου ενός κράτους μέλους, διαφορετικού από το κράτος όπου έλαβε χώρα ο τοκετός, απορρέουν από την εθνική κανονιστική ρύθμιση, συμπληρούμενη με την κοινοτική, καθώς και την άλλη περίπτωση, κατά την οποία τα ίδια αυτά δικαιώματα στηρίζονται στη μόνη εθνική νομοθεσία. Θεωρώ ότι, στην πρώτη περίπτωση, το άρθρο 8 πρέπει να ερμηνευτεί κατά την έννοια ότι η νομοθεσία του τόπου του τοκετού είναι η μοναδική νομοθεσία που έχει εφαρμογή· αυτό, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι οι εν λόγω δύο νομοθεσίες χορηγούν παροχές διαφορετικής αξίας και ότι ο εργαζόμενος λαμβάνει τη μικρότερη παροχή. Επαναλαμβάνω ότι το ενδεχόμενο μειονέκτημα που συνεπάγεται αυτή η λύση για τον εργαζόμενο είναι απλώς φαινομενικό, κατά την έννοια ότι αφορά ατομικές καταστάσεις οι οποίες, αν δεν υφίστατο η κοινοτική νομοθεσία, δεν θα είχαν καν εμφανιστεί.

Απομένει η άλλη περίπτωση, δηλαδή η περίπτωση κατά την οποία ο εργαζόμενος δικαιούται, βάσει νομοθεσίας διαφορετικής από τη νομοθεσία του τόπου του τοκετού και, λόγω μόνο της διατάξεως της τελευταίας αυτής νομοθεσίας, παροχές μεγαλύτερες από αυτές που παρέχει η εφαρμοστέα κατά το άρθρο 8 νομοθεσία. Όταν συντρέχει αυτή η κατάσταση, πιστεύω ότι ενδείκνυται να δοθεί προτεραιότητα στη διατήρηση των κεκτημένων, βάσει της νομοθεσίας του άλλου κράτους μέλους, δικαιωμάτων. Εφαρμόζοντας αυτή την αρχή, είναι απαραίτητη η σύγκριση των παροχών που χορηγεί η νομοθεσία του τόπου τοκετού με τις παροχές που χορηγεί διαφορετική νομοθεσία, στο πλαίσιο της οποίας ο εργαζόμενος απέκτησε το δικαίωμα επί παροχών μητρότητας, για να εξακριβωθεί αν οι δεύτερες είναι ανώτερες από τις πρώτες· σε καταφατική περίπτωση, πρέπει να αναγνωριστεί στον εργαζόμενο το δικαίωμα να λάβει, σε κράτος άλλο από αυτό που έλαβε χώρα ο τοκετός, τη διαφορά μεταξύ μεγαλυτέρων και μικροτέρων παροχών. Αυτό σημαίνει ότι το άρθρο 8 πρέπει να ερμηνεύεται κατά την έννοια ότι το επίρρημα «αποκλειστικά» δεν θίγει τα κεκτημένα ήδη, βάσει της μόνης εθνικής νομοθεσίας κράτους μέλους, διαφορετικού από το κράτος όπου έλαβε χώρα ο τοκετός, δικαιώματα.

Οι σκέψεις που ανέπτυξα μέχρι τώρα πρέπει να συμπληρωθούν, λαμβανομένης υπόψη της ερμηνείας του άρθρου 8 που έκρινα ότι όφειλα να υποστηρίξω σε απάντηση του δευτέρου ερωτήματος. Υπενθυμίζω ότι το αντικείμενο αυτού του ερωτήματος μου έδωσε την ευκαιρία να διευκρινίσω ότι ο κανόνας περί μη σωρεύσεως του άρθρου 8 εφαρμόζεται μόνο όταν η ενδιαφερομένη έχει πραγματικό δικαίωμα επί παροχών μη-

τρότητας, κατά τις νομοθεσίες δύο ή περισσοτέρων ενδιαφερομένων κρατών μελών ή, με άλλα λόγια, όταν συγκεντρώνει τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις για να τύχει του ευεργετήματος αυτών των παροχών στο πλαίσιο των δύο εννόμων τάξεων. Κατά τη λογική αυτής της τοποθετήσεως, πιστεύω ότι, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το δικαίωμα επί των παροχών καθορίζεται από την επίπτωση των κοινοτικών κανόνων επί της έννομης τάξης του κράτους μέλους που είναι άλλο από αυτό που έλαβε χώρα ο τοκετός (περιπτώσεις που καθορίζουν, όπως είδαμε, κατ' αρχήν, την εφαρμογή του ορίου του άρθρου 8), ο αποκλειστικός χαρακτήρας της νομοθεσίας του κράτους όπου έλαβε χώρα ο τοκετός δεν μπορεί να βεβαιωθεί, παρά μόνο για την περίοδο κατά την οποία η ενδιαφερομένη μπορεί πράγματι να λάβει τις παροχές μητρότητας από τις αρχές αυτού του κράτους. Όταν, αντιθέτως, δεν πληρούνται οι συγκεκριμένες προϋποθέσεις που παρέχουν το δικαίωμα επί των παροχών, δεν υφίσταται λόγος να φοβάται κανένας την περίπτωση της σωρεύσεως ούτε, κατά συνέπεια, προσβολής του ορίου που καθορίζει το άρθρο 8.

6. Το πέμπτο ερώτημα αφορά το κύρος του άρθρου 8 του κανονισμού 574/72. Ο παραπέμπων δικαστής εκφράζει την αμφιβολία μήπως αυτός ο κανόνας, «στο μέτρο που έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό του ευεργετήματος της προσφεύγουσας επί παροχών μητρότητας στα κράτη μέλη όπου δεν έλαβε χώρα ο τοκετός» θα μπορούσε να έχει θεσπιστεί «ultra vires». Στην ουσία, εκφράζει έτσι την άποψη ασυμβίβαστου του εν λόγω κανόνα προς το άρθρο 51 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Αν γίνει δεκτή η ερμηνεία του προαναφερθέντος άρθρου 8 που μόλις υποστήριξα, οι εκφρασθείσες από το βρετανό δικαστή αμφιβολίες αποδεικνύονται αβάσιμες. Μου φαίνεται, πράγματι, ουσιώδες, η «αποκλειστική» εφαρμογή της νομοθεσίας του τόπου του τοκετού να μη θίγει τα δικαιώματα που κτήθηκαν στο πλαίσιο της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους, δυνάμει των μόνων διατάξεών της και βάσει των μόνων εισφορών που καταβλήθηκαν. Κατά τη γνώμη μου, το άρθρο 8 επιτρέπει μια τέτοια ερμηνεία και, κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός παραβάσεως του άρθρου 51 της Συνθήκης δεν θα μπορούσε να υποστηριχθεί λυσιτελώς.

7. Το έκτο και τελευταίο ερώτημα αφορά την ερμηνεία του άρθρου 86 του κανονισμού 1408/71. Κατ' αυτό, «οι αιτήσεις, δηλώσεις ή προσφυγές, οι οποίες κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας κράτους μέλους πρέπει να υποβληθούν εντός καθορισμένης προθεσμίας προς την αρχή, το φορέα, ή το δικαστήριο του κράτους αυτού, γίνονται δεκτές, αν υποβληθούν εντός της ίδιας προθεσμίας προς αντίστοιχη αρχή, φορέα ή δικαστήριο άλλου κράτους μέλους. Στην περίπτωση αυτή, η επιληφθείσα αρχή, ο φορέας ή το δικαστήριο διαβιβάζει αμελλητί τις αιτήσεις, δηλώσεις ή προσφυγές αυτές προς την αρμόδια αρχή, το φορέα ή το δικαστήριο του πρώτου κράτους...». Ο παραπέμπων δικαστής ερωτά το Δικαστήριο αν αυτές οι διατάξεις έχουν εφαρμογή «στην περίπτωση αιτήσεως η οποία, δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους (στην προκειμένη περίπτωση της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας), έπρεπε να έχει υποβληθεί εντός ορισμένης προθεσμίας σε αρχή, φορέα, ή δικαστήριο αυτού του κράτους, δεν υποβλήθηκε, υποβληθείσα, όμως, μετά την παρέλευση αυτής της προθεσμίας, σε φορέα προβλεπόμενο από το νόμο ή σε αντίστοιχο δικαιοδοτικό όργανο άλλου κράτους μέλους (στην προκειμένη περίπτωση το Department of Health and Social Security, στο Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο)».

Το ερώτημα αυτό αφορά, στην πραγματικότητα, όπως ορθώς παρατηρούν τόσο ο εκπρόσωπος της Επιτροπής όσο και ο εκπρόσωπος του Insurance Officer, όχι μόνο τον τρόπο υποβολής της αιτήσεως, αλλά και

την εξουσία λήψεως αποφάσεως περί του παραδεκτού της, μετά την παρέλευση προθεσμίας, οριζομένης από τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους. Με άλλα λόγια, φαίνεται ότι ο παραπέμπων δικαστής επιθυμεί να πληροφορηθεί αν μια αίτηση, υποβληθείσα στην αρχή κράτους μέλους άλλου από το κράτος, κατά τη νομοθεσία του οποίου πρέπει να χορηγηθεί η παροχή, πρέπει να εξετάζεται από την άποψη του παραδεκτού της (για παράδειγμα όσον αφορά τις προθεσμίες) από την ίδια την αρχή στην οποία υποβλήθηκε — με συνέπεια ότι, αν κριθεί απαράδεκτη, δεν θα διαβιβαζόταν καν στην αρχή που έχει την υποχρέωση να χορηγήσει την παροχή — ή αν ο έλεγχος του παραδεκτού ανήκει μόνο σ' αυτή τη δεύτερη αρχή, με συνέπεια ότι η διαβίβαση της αιτήσεως που βαρύνει την πρώτη θα έπρεπε να γίνεται εν πάση περιπτώσει.

Είμαι της γνώμης ότι το δεύτερο σκέλος της εναλλακτικής λύσεως είναι το ορθό. Από άποψη κειμένου, το άρθρο 86 περιορίζεται στο να προβλέπει την ευχέρεια υποβολής των αιτήσεων σε αρχή διαφορετική από αυτή του κράτους μέλους, κατά τη νομοθεσία της οποίας πρέπει να χορηγηθεί η παροχή, και θέτει, ως προϋποθέσεις παραδεκτού των αιτήσεων, η αίτηση να έχει υποβληθεί εντός της προθεσμίας που ορίζει η τελευταία αυτή νομοθεσία και να υποβάλλεται σε «αντίστοιχη» αρχή προς την αρμόδια κατά την τελευταία αυτή νομοθεσία. Εν τούτοις, αυτό δεν συνεπάγεται καμιά εξουσία της αρχής, στην οποία υποβάλλεται η αίτηση, να εκτιμήσει το παραδεκτό της. Δεν θα ήταν, άλλωστε, λογικό να αναγνωριστεί σ' αυτή την αρχή καθήκον που βαίνει πέραν της απλής διαβιβάσεως του εγγράφου· αλλέως, θα έπρεπε να γίνει, πράγματι, δεκτό ότι η αρχή που λαμβάνει την αίτηση έχει την εξαιρετική εξουσία να ελέγχει το παραδεκτό της, βάσει της έννομης τάξης άλλου κράτους. Όμως, ακριβώς λόγω του εξαιρετικού της χαρακτήρα, αυτή η εξουσία έπρεπε να έχει απονεμηθεί ρητώς, ενώ το άρθρο 86 δεν αναφέρει τίποτε επ' αυτού.

8. Καταλήγω προτείνοντας, κατά συνέπεια, στο Δικαστήριο να απαντήσει στα υποβληθέντα από το National Insurance Commissioner, με τη Διάταξή του της 11ης Σεπτεμβρίου 1979, ερωτήματα, ως εξής:

1) Πρέπει να θεωρείται ως «εργαζόμενος», κατά την έννοια των κανονισμών 1408/71 και 574/72, κάθε πρόσωπο που δικαιούται παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως βάσει υποχρεωτικών εισφορών καταβληθεισών προηγουμένως, ακόμα και αν κατά το χρονικό σημείο που λαμβάνει χώρα το καλυπτόμενο από την ασφάλιση συμβάν και κατά το οποίο ζητείται το ευεργέτημα των παροχών, το εν λόγω πρόσωπο δεν καταβάλλει πλέον τις εν λόγω εισφορές.

2) Το άρθρο 8 του κανονισμού 574/72 έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται μόνο όταν ο εργαζόμενος έχει πράγματι δικαίωμα επί παροχών μητρότητας, κατά την έννοια των νομοθεσιών δύο (ή περισσοτέρων) ενδιαφερομένων κρατών μελών.

3) Η έκφραση «νομοθεσίες δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών», η οποία απαντάται στο άρθρο 8 του κανονισμού 574/72, πρέπει να νοείται ως περιλαμβάνουσα και τις διατάξεις των κοινοτικών κανονισμών.

4) Το άρθρο 8 του κανονισμού 574/72 έχει την έννοια ότι δεν αποκλείει το δικαίωμα του εργαζομένου να λάβει παροχές μητρότητας βάσει της νομοθεσίας κράτους μέλους, διαφορετικού από το κράτος στο οποίο έλαβε χώρα ο τοκετός, παρά μόνον αν το δικαίωμα επ' αυτών των παροχών, αναγνωριζόμενο στον εργαζόμενο από τις νομοθεσίες των δύο κρατών μελών, στηρίζεται στο πλαίσιο του προαναφερθέντος κράτους επί της κοινοτικής αρχής του συνυπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών. Σ' αυτή την περίπτωση επίσης, η νομοθεσία του κράτους όπου έλαβε χώρα ο τοκετός δεν εφαρμόζεται αποκλειστικά, παρά καθόσον αφορά την περίοδο κατά την οποία η ενδιαφερομένη μπορεί πράγματι να λάβει παροχές μητρότητας από τις αρχές αυτών των κρατών. Εξάλλου, στην περίπτωση κατά την οποία ο εργαζόμενος απέκτησε, στο πλαίσιο της νομοθεσίας κράτους μέλους, διαφορετικού από το κράτος όπου έλαβε χώρα ο τοκετός, το δικαίωμα επί παροχών μητρότητας βάσει μόνης αυτής της νομοθεσίας και, κατά συνέπεια, εκτός του μηχανισμού συνυπολογισμού, θα έχει δικαίωμα, επί πλέον των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία του τόπου του τοκετού παροχών, επί της ενδεχόμενης διαφοράς μεταξύ των παροχών που του χορηγούνται από τη νομοθεσία του άλλου κράτους μέλους και των παροχών που δικαιούται βάσει της νομοθεσίας του τόπου του τοκετού.

5) Το άρθρο 8 του κανονισμού 574/72, ερμηνευόμενο κατά τον υποδεικνυόμενο ανωτέρω τρόπο, δεν μπορεί να θεωρείται ως αντίθετο προς το άρθρο 51 της Συνθήκης ΕΟΚ.

6) Το άρθρο 86 του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι, όταν μία αίτηση, δήλωση ή προσφυγή υποβάλλεται σε μία αρχή, φορέα, ή δικαιοδοτικό όργανο κράτους μέλους, διαφορετικού από το κράτος, βάσει της νομοθεσίας του οποίου πρέπει να του χορηγηθεί η παροχή, αυτή η αρχή, ο φορέας ή το δικαιοδοτικό όργανο δεν έχει αρμοδιότητα να εκτιμήσει το παραδεκτό της αιτήσεως, δηλώσεως ή προσφυγής για την οποία πρόκειται. Αυτή η αρμοδιότητα ανήκει αποκλειστικά στην αρχή, στο φορέα ή στο δικαιοδοτικό όργανο του κράτους μέλους, βάσει της νομοθεσίας του οποίου πρέπει να χορηγηθεί η παροχή, και στο οποίο η αίτηση, η δήλωση ή η προσφυγή πρέπει εν πάση περιπτώσει να διαβιβαστεί.